

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) **Türkiye Rüzgar Enerjisi ve Rüzgar Sanayi Politika Belgesi**

Türkiye, son 15 yılda yapılan yatırımlar neticesinde rüzgar enerjisinde yaklaşık 12 bin MW kurulu güce ulaşmış ve yıllık toplam elektrik üretiminin yüzde 11'ini rüzgardan karşılayan bir konuma gelmiştir. Ayrıca, kapasite tahsisi yapılarak geliştirme ve inşa sürecinde olan yaklaşık 8.500 MW ve aynı zamanda son dönemde değerlendirme ve ön lisans aşamasına ulaşan 20.000 MW depolamalı rüzgar projesi bulunmaktadır. Rüzgar enerjisinin ülkemize sağladığı katkılar sadece elektrik üretimiyle sınırlanmamış, rüzgar türbini ve ekipman üretimi de dahil edildiğinde rüzgar sektörü 25 bin kişiyi aşan istihdam ve %80'ini ihraç edecek şekilde 1,5 milyar Euro'nun üzerinde bir sanayi üretimine ulaşmıştır. Sıfır yakıt maliyeti ile rüzgar enerjisinden elektrik üretimi, elektrik fiyatlarının düşmesine büyük katkı sağlamakta, rüzgar santralleri, yerine geçtiği termik santraller sayesinde ulusal karbon emisyonumuzu azaltmakta ve aynı zamanda ülkemizin enerji ithalatını ve dışarıya bağımlılığının azaltılmasına da büyük katkı sağlamaktadır.

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) olarak rüzgar enerjisi ve rüzgar sanayinin ilk günden bu yana gelişimine katkı sağlayan üyelerimiz ve yatırımcılarımızla birlikte ülkemizin geleceğine, kalkınmasına, refahına ve enerjide sürdürülebilirlik esaslı bir geleceğe kavuşması için tüm paydaşlarımızla birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

Demokrasinin temel ilkeleri arasında yer alan "seçimler" ve "sivil toplum" ilkeleri katılımcı çağdaş demokrasilerde olduğu gibi ülkemiz açısından da oldukça önemlidir. Dünyanın Covid-19, Rusya-Ukrayna Savaşı, ülkemizin de bunların yanında elim bir deprem felaketi sonrası çok büyük bir enerji dönüşüm süreci yaşadığı dönemde 14 Mayıs Pazar günü gerçekleştirilecek olan Genel Seçimler ülkemizin sadece gelecek 5 yılı açısından değil, hemen her alanda olduğu gibi Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında enerjide de önümüzdeki 10 yıllarının planlanması ve politika/strateji tercihlerinin belirlenmesi açısından da oldukça önemli bir kilometre taşı olacaktır.

Bu bilinçle, Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB); hazırladığı **“Türkiye Rüzgar Enerjisi ve Rüzgar Sanayi Politika Belgesi”** ile seçimler sonucu halkımızın tercihleri neticesinde görev alacak Hükümete, Enerji Yönetimine ve ülkemiz kamuoyuna, ülkemizin enerji, sanayi, çevre ve ekonomi politikaları açısından da oldukça hayati öneme sahip olan enerji sektörünün geleceğinin planlanması ve ülkemizin sahip olduğu yüksek potansiyelden en üst seviyede yararlanılması amacıyla görüş, öneri, tahmin ve beklentilerini paylaşarak katkı sunmayı milli bir sorumluluk olarak görmektedir.

Bu amaç doğrultusunda hazırladığımız **“Türkiye Rüzgar Enerjisi ve Rüzgar Sanayi Politika Belgesi”** ile ülkemiz rüzgar enerjisi ve rüzgar sanayinin gelişimi açısından oldukça önemli bulduğumuz görüş, öneri, tahmin ve beklentilerimizi maddeler halinde ülkemiz kamuoyu, tüm siyasi partilerimiz ve Sayın Cumhurbaşkanı adaylarımızla paylaşmaktayız:

*Rüzgar enerjisi sanayisi, global fırsatlar, enerji arz güvenliği, ülkemizin rüzgar enerjisi potansiyeli ve sanayi gücü dikkate alınarak **rüzgar sektörü stratejik sektör olarak ilan edilmelidir.***

Bu amaç doğrultusunda;

- Rüzgar enerjisi yatırımları için daha fazla karasal ve deniz üstü rüzgar enerjisi kapasite tahsisi sağlanması,
- Gelişen teknolojilerde öncü olunması, rüzgar enerjisi yatırımlarının artması, daha verimli olarak kullanımını sağlayacak şekilde deniz üstü rüzgar enerjisi, elektrik depolama ve yeşil hidrojen teknolojilerine odaklanması,
- Rüzgar enerjisi sanayisinin gelişimi ve ihracata sağladığı katkıların artırılması için sağlanan desteklerin artırılması ve çeşitlendirilmesi,
- Sektörün insan kaynağı gelişimi ve hizmet ihracatına sağladığı katkıların artırılması amacıyla nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi için yoğun destek verilmesi,
- Deniz üstü rüzgar enerjisindeki gelişim ve karasal rüzgardaki teknolojik değişimler de dikkate alınarak yeni lojistik ve ulaştırma altyapısının hazırlanması ve mevcudun geliştirilmesi sağlanması ve
- Bu yatırımların yapılması sırasında projelerin hızını kesip aksatmadan ama ortaya çıkacak tüm çevresel, sosyal etkilerin kümülatif olarak ele alınması ve asgariye indirilebilmesi için gerekli çalışmaların tüm paydaşların katılımcı destekleriyle oluşturularak hayata geçirilmesini önermekte ve değerlendirilmesi ümidiyle arz etmekteyiz.

Bu vizyona uygun olarak da, yedi ana başlık altında özetleyebildiğimiz kritik politika ve uygulama önerilerimizi değerli paydaşlarımıza ve kamuoyuna sunmaktayız:

1- Stratejik vizyona uygun uzun vadeli ve gerçekçi hedefler

- Ülkemizin rüzgar enerjisinde sahip olduğu ve yeni üretim teknolojileriyle birlikte 150 bin MW'ın üzerindeki karasal ve deniz üstü rüzgar potansiyelinden mümkün olan en yüksek seviyede faydalanacak şekilde ve mevcut ile yetinmeden, azami kapasitenin yenilenebilir ve rüzgara tahsis edilerek bu kapasitenin devreye alınması için gerekli düzenlemelerin merkezi ve yerel tüm idareler arasında eş güdüm ile yapılması sağlanmalıdır.
- Ülkemiz için daha fazla yenilenebilir enerji ve yerel kaynağın kullanımı hedefi doğrultusunda 150 bin MW'ı aşan potansiyelimizin ne şekilde ve hangi vadede kullanılacağı orta ve uzun vadeli planlar dahilinde açıklanmalıdır.
- Ulusal 2053 Sıfır Emisyon (Net-zero) hedefi asla göz ardı edilmemeli, öte yandan enerji güvenliği ve çeşitliliği yenilenebilir ve rüzgar özelinde politikalar ve mekanizmalar gelişiminde öncelikli parametreler olmalıdır.
- Bu sebepler dikkate alınarak rüzgar enerjisinde kurulu güç hedefimiz; 2035: 40 GW (yıllık 3 GW yeni kurulum) – 2053: 100 GW (yıllık 4 GW yeni kurulum) seviyelerinde belirlenmelidir.
- 2050 yılında tüm kaynaklar arasında en düşük birim elektrik üretim maliyetine sahip olması beklenen deniz üstü rüzgâr enerjisi santral yatırımlarının teşvik edilmesi, yatırım süreçlerinin kısaltılması ve kolaylaştırılması amacıyla saha seçimlerinin kamu desteği birlikte yapılması büyük önem arz etmektedir.

2- Kapasite tahsisleri ve istikrarlı büyüme

- Bu büyük hedeflerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla ve yatırımcıların önünü görebileceği şekilde uzun vadeli planlara uygun olarak öngörülebilir, rekabetçi ve uygulanabilir mekanizmalarla gerçekleştirilmelidir.
- Alternatif kapasite tahsis mekanizmaları bir arada yürütülerek projelerin ilerleme riski azaltılmalıdır. Bu doğrultuda:

Kapasite tahsisleri ve yeni yatırımlar için YEKA, YEKDEM, lisanssız, kapasite artışları, ikili anlaşmalar, TÜREB YEKA, Deniz üstü YEKA ve benzeri tüm mekanizmalar işletilmelidir,

Deniz üstü kapasite tahsisleri başlamalı, bu tahsislerin yapılabilmesi için gerekli tüm ön mühendislik ve mevzuat çalışmaları tamamlanmalıdır.

Büyük özel yenilenebilir enerji alanları tasarlanarak yatırımcıların hızlandırılması amacıyla yatırımcılara hazır sahalar sunulmalıdır. (TÜREB YEKA Projesi, toplam 20 GW kurulu gücünde hibrit RES-GES, 55 TWh elektrik üretimi, hidrojen ve depolama entegrasyonu ve toplam 40 milyar dolarlık yatırım potansiyeli ile buna güzel bir örnek teşkil etmektedir.)

Ulusal Hidrojen Stratejisi doğrultusunda yeşil hidrojen üretimi için yenilenebilir enerji ve rüzgar enerjisi özelinde kapasite ve lokasyon planlaması ile tahsis mekanizmaları ve yatırım süreçleri planlanmalıdır.

Enerji üretimine entegre olarak ve ulusal iletim şebekesi işletmesi dahilinde kullanılacak tüm farklı depolama teknolojileri (mekanik, termal, kimyasal vb.) dikkate alınmalı ve gelecek uygulamalar bu doğrultuda geliştirilmelidir.

3- Serbest piyasa yapısının güçlendirilmesi ve rekabetin artırılması

- Serbest elektrik piyasa yapısı rekabeti artıracak ve fiyatı düşürecek şekilde geliştirilmeli ve kriz sonrası serbestleşme sağlanmalıdır. Bu doğrultuda, piyasanın zorunlu olarak uygulanan fiyat limitlerine ihtiyaç olmadan kendi dengesini bulması sağlanarak yenilenebilir dostu bir piyasa yapısı kurgulanmalıdır.
- Yeni gelişen, kısa süre sonra işletmeler ve piyasa yapısı içerisinde rol almasını bekleyeceğimiz farklı teknolojilere dayalı depolama tesisleri, hidrojen üretimi, deniz üstü santraller vb. uygulamaların piyasa yapısına gecikmeden entegrasyonu sağlanmalıdır.

4- Yatırımların izin süreçlerinin kısaltılması ve izin bürokrasisinin azaltılması

- Rüzgar yatırımlarının inşaat öncesi proje geliştirme aşamasında yürütülen her türlü izin, onay ve planlama süreçleri sadeleştirilmeli ve kısaltılmalıdır.
- Çok sayıda farklı Bakanlık, kurum ve kuruluşun müdahil olduğu süreç özellikle TÜREB YEKA gibi projelerde uygulanabilecek tek-durak-ofis yaklaşımıyla tek bir kurum üzerinden yürütülerek hızlandırılmalıdır.

5- Şebeke planlaması ve yatırımların artırılması

- Şebekemiz eski konvansiyonel üretim yapısı doğrultusunda daha çok büyük üretim noktaları odaklı kurgulandığından rüzgar enerjisi kaynağının olduğu rüzgarlı yerlerde ve nüfus yoğunluğu düşük bölgelerde halihazırda şebeke altyapısı genellikle daha zayıf durumdadır. Bu nedenle de bazı bölgelerde yatırım ihtiyacı mevcuttur.
- Büyük uzun vadeli hedefler doğrultusunda, yeni santrallerin şebekeye bağlanabilmesi için gerekli iletim yatırımlarının şebeke işletmecisi yerine yatırımcılar tarafından yapılması yöntemiyle aşılmaya çalışılsa da zaman zaman halen sorunlar devam etmektedir. Bu konuda rüzgar kaynağının olduğu bölgeler ana toplanma noktaları ve bunu şebekeye bağlayan hatların planlanmasını kapsayan havza planlamalarının daha da artması gerekmektedir.
- Ülkemizin sahip olduğu karasal ve ayrıca deniz üstü rüzgâr enerjisi potansiyelinden azami seviyede yararlanabilmek için iletim şebekesi altyapısının planlanmasında ENTSO-E sistemine bağlantı gücümüzün artırılması sistem dengesizliğini azaltmamıza en az depolama sistemleri kadar fayda sağlayacaktır.
- TEİAŞ özelleştirmesiyle beraber şebeke yatırım maliyetlerinin finansmanı sadece yatırımcılardan değil an azından kısmen stratejik sektör destekleme fonu benzeri oluşturulacak 'rüzgar enerjisi destekleme fonu'ndan karşılanabilmelidir.

6- Rüzgar sanayinin gelişimi ve derinleşmesi

- Rüzgar sanayimiz ve rüzgar tedarik zincirinin ülke genelinde ve aksam bazında yaygınlaşarak ve derinleşerek güçlendirilmesi teşvik edilmelidir.
- Özellikle Uzakdoğu-Batı rekabeti ekseninde daha güçlü ve rekabetçi bir bölgesel rüzgar sanayisi tedarik merkezi olma potansiyeli ortaya çıkmıştır. Bu büyük fırsat değerlendirilerek tedarik merkezi olma hedefi desteklenmelidir.
- Yerel sanayi yatırımları ve yerli aksam ve türbin çalışmaları rekabetçi bir şekilde yerleşmeyi ve sürdürülebilir rekabeti sağlayabilecek şekilde teşvik edilmelidir.

- Yenilenebilir enerji kaynaklarını tercih ve bu yönde dönüşüm çabaları “yeşil/çevreci mükellef” sertifikalandırma süreçleriyle kurumlar ve gelir vergisi indirim ve istisnalarına erişim sağlanmalı ve bu sayede sektöre yönelim ve yatırım tabana yayılan şekilde özendirilmelidir.
- Sanayicilerin enerji ihtiyaçlarını imkan olan tüm bölgelerde rüzgar enerjisi kaynaklarından da karşılaması teşvik edilmelidir.
- Rüzgar türbin ve ekipman üretiminde kümelenme ve özel ihtisas bölgelerinin tesis edilmesinin üretim, tedarik zinciri, lojistik vb. tüm alanlarda yararları geçmiş yıllardan beri İzmir Bölgesi’nde yapılan örnek uygulamalarla görülmekte olup, benzer yapılanmalar geliştirilerek yaygınlaştırılmalıdır. Örneğin;
İzmir Çandarlı’da Rüzgar Endüstri İhtisas Bölgesi ve Lojistik Merkezi ve
Tuzla ve Yalova Deniz Üstü Rüzgar Türbin, Platform ve Aksam Üretim Merkezi.
- Rüzgar enerjisi sanayi ihracatının 2030 yılına kadar asgari 5 milyar Euro’ya çıkması hedeflenmelidir.

7- Finansmana erişim imkanlarının kolaylaştırılması

- Yerli ve yabancı finansal kaynaklara ve en rekabetçi finansmana daha kolay (yatırımcı ve sanayiciler için) erişimin sağlanabilmesi yönünde politika ve uygulamalar geliştirilmelidir.
- Yenilenebilir enerji yatırımlarının kolaylaştırılması ve artırılabilmesinde büyük fayda sağlayacak şekilde projelerin nakit akışına dayalı (non-recourse) proje finansmanı yapılabilmesi sağlanmalı, bu amaçla gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılmalıdır.
- “Yeşil/çevreci mükellef” sertifikalandırması yapılan yatırımcılara ve dönüşüm yapan sanayi kuruluşlarına daha uygun koşullarla finansman temin edilmelidir.